

Τὸ ἔδαφος τοῦ Παμείρου δὲν ἔχει σταθεροὺς κατοίκους. Μόνον οἱ νομάδες Μαῦροι Κιργήσιοι (Κατὰ Κιργή) ἔχουσιν αὐτόθι τὰς χρήσιμους διὰ τὰ ποίμνια νομάς ἢ κρύπτονται ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς στέπαις κατοπίν ληστροπραξιῶν. Τρέφονται δὲ διὰ κρέατος καὶ γάλακτος· σίτον δὲν ἔχουσι, οὐδὲ ὀπῶσιν ἄρτον. Ὅταν εὐρίσκωσιν ἄλευρον τοῦθ' ὅπερ σπάνιον ἀνκμιγνύουσιν αὐτὸ ἐν τῷ ζυμῷ αὐτῶν. Οἱ ἄνδρες εἰσι κατὰ τὸν Ἑρῖκον Λάνδσελ ἀσθενεὺς μεσαίου ἀναστήματος, αἱ δὲ γυναῖκες πᾶσαι σχεδὸν μικραὶ τὸ ἀνάστημα· ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι χαλκόχρους καὶ κιτρινόχρους ἐν τοῖς ἀνοικτοῖς μέρεσι τοῦ σώματος, ἐνῶ ἐν τοῖς κεκαλυμμένοις καὶ ἰδίᾳ παρὰ ταῖς γυναῖξιν, λευκόχρους. Ἔστιν ὅτε ἀπαντῶσι καὶ Κιργήσιοι μετὰ λαμπρῶν χαρακτηριστικῶν, ἐν γένει ὅμως εἶναι μισητοί. Ἡ κόμη εἶναι συνήθως μέλαινα, ἐνιαχοῦ καστανόχρους, λεῖα καὶ συχνάκις ἐπιστρεφής. Οἱ στενοί, λοξοὶ καὶ δυστάμενοι ἀλλήλων ὀφθαλμοὶ εἰσι λαμπροὶ καὶ ὀξυδερκεῖς, φαῖοι ἢ καὶ ὑποπρασίνου χρώματος. Ἡ ρίς εἶναι ἀμβλεία, βραχεῖα καὶ πλατεῖα, τὰ χεῖλη πάντοτε σχεδὸν παχέα καὶ ἀνεστραμμένα, τὰ ὦτα μεγάλα καὶ ὀρθά, οἱ ὀδόντες μεγάλοι ἢ μεσαίου μεγέθους, λευκότατοι ὅμως καὶ ὠραιότατοι, τὸ μέτωπον τεταπεινωμένον, ἐπίπεδον καὶ πλατύ, αἱ ὑπὲρ τὰς ὀφρὺς ἐξοχαὶ μικρὸν προέχουσι καὶ ἐλλείπει τὸ μεταξὺ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ κατωτέρου τμήματος τοῦ μετώπου κοίλωμα. Τὸ στόμα εἶναι μέγα καὶ πλατύ, ὁ πώγων τετράγωνος καὶ ὀγκώδης, τὸ πρόσωπον ἐν γένει πλατὺ καὶ ἐπίπεδόν πως καὶ γωνιαῖον, τὸ δὲ σῶμα ἰσχυρὸν καὶ νευρωδές. Αἱ γεῖρες καὶ οἱ πόδες εἶναι μικραί, οἱ μυῶνες ἰσχυροί, αἱ κνήμαι κυρταὶ καὶ ἰσχναί. Ἡ ράχις εἶναι βραχεῖα καὶ ὀγκώδης, τὸ ἄνω σῶμα ρωμαλέον, ὁ λοιμὸς βραχύς ἀλλ' ἰσχυρός. Τὸ βάδισμα τῶν μελάνων Κιργησίων ἔχει τι τὸ ἀσταθές· τούτου ἕνεκα εἶναι οἱ Κιργήσιοι ἄριστοι ἵππεις, οὓς μόνον οἱ Καλμουῖοι ὑπερτεροῦσιν. Τσασύτη δὲ εἶναι ἡ ὀξυδερκεία αὐτῶν ὥστε κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Λάνδσελ δύνανται ἐν ἐπιπέδῳ ἔδαφει καὶ μικρὰ ἐτι ἀντικείμενα νὰ διακρίνωσι μέχρις ἀποστάσεως 10 χιλιομέτρων ὥς καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ χρώμα ἵππου.

Ὁ χαρακτήρ τῶν μαύρων Κιργησίων, οἵτινες ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ ζῶντας Κιργησίους Καζάκους καλοῦνται καὶ δι' ὄνοματος δηλοῦντος «ἄγριοι κάτοικοι τῶν ὄρεων», εἶναι ἀμιγῆς καθ' ἑαυτόν, τίμιος καὶ γενναῖος, ἐφ' ὅσον στερεοῦνται οὗτοι εὐκαιρίας πρὸς κλοπὴν, ἐπιστάσης ὅμως τῆς εὐκαιρίας κλέπτουσιν ὥς οἱ κόρακες. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ αἷσθημα τῆς ἐκδικήσεως εἶναι μεγάλως παρ' αὐτοῖς ἀνεπτυγμένον. Αἱ Κιργήσιοι ὅμως γυναῖκες εἶναι καλοκἀγαθοί. Οἱ Κιργήσιοι ὀλίγον ἐργάζονται καὶ ἀρκοῦνται ἐν τῇ ἀθλιεστέρῃ τροφῇ καὶ ἐν τῇ ἀναγκαιστάτῃ μόνον ἐνδυμασίᾳ. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ὁμοφυλοὺς αὐτῶν οἱ τῶν ὄρεων ἀρχηγοὶ δὲν ἔχουσιν ἀνωτέρους ἀρχηγούς, εἰσὶ δὲ Δημοκραταί. Οὐδὲ μόνιμους ἔχουσιν προσέτι κατοικίας, ἀλλὰ, ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν αὐτῶν μεθ' ἑαυτῶν φέροντες, πλανῶνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ παραμένονσι νῦν μὲν ἐνταῦθα, ἄλλοτε δὲ ἄλλῃθι. Ὁ πλοῦτος αὐτῶν συνίσταται ἐκ τῶν ἀγελῶν αὐτῶν, ὅπου δὲ καλά εὐρίσκονται βοσκαὶ ἐκεῖ καὶ οὗτοι ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διευθύνονται.

Παρὰ τὴν ἐρημίαν αὐτοῦ τὸ ὄροπέδιον τοῦ Παμείρου ἐξυμναῖτο ἀπὸ ἀρχαίας ἐποχῆς, χωρὶς μάλιστα νὰ ᾔνιαι γνωστόν. Ἡ ἀρχαιοτάτη, ἀλλὰ βραχυτάτη καὶ γενικὴ περὶ τοῦ Παμείρου γνώσις περιλαμβάνεται ἐν τῇ Ἀβέστᾳ, τῇ ἱερᾷ βίβλῳ τοῦ Ζωροάστρου, ὅπου μνημονεύονται ὁ Σιρ-Δάρια καὶ ὁ Ἄμου-Δάρια ὑπὸ τὰ ὀνόματα Ράγκα καὶ Ἀρδθισούρας. Περὶ τοῦ τελευταίου μάλιστα τὰ εἴη ἀναφέρονται: «Ὁ Ἀρδθισούρας εἶναι ἱερὸν ρεῦμα, ἐν πολλοῖς ἐξυμνούμενον ἄσμασι, καταρρέον ἀπὸ τοῦ Χαρά Βερσάτη, τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους». Διὰ τοῦ «ὑψηλοῦ ὄρους» ἐννοεῖ ἡ Ἀβέστα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀσιανολόγου Γουλιέλμου Γκάιγχερ, ἀναμφισβητήτως τὸ πρὸς Ἀ ὄρος, ἰδίᾳ τὸ ἔδαφος τοῦ Παμείρου, ὅπου ἄλλως ἡ ἱρακτικὴ παραδοσις ἀνάγει καὶ τὴν κοιτίδα τῆς ἀνθρωπότητος, τὴν Ἀριανὰ-βαΐτσᾶ. Οἱ εὐρωπαῖοι τῆς ἀρχαιότητος γεωγράφοι, Πρὸδοτος, Ἐρατοσθένης καὶ Στράβων ἀτελεῖς μόνον εἶχον περὶ τοῦ τμήματος τούτου πληροφορίας. Πρῶτον παρὰ τοῦ Πτολεμαίου πληροφοροῦμεθα, ὅτι σπουδαῖαι ὁδοὶ ἦγον διὰ τοῦ Παμείρου, δι' ὧν Ῥωμαῖοι ἐμποροὶ διεξήγον ἐμπόριον μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἰνδικῆς. Τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐβάδιζαν οἱ Νεστοριανοὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος οἱ εἶναι προσκυνηταί, οἵτινες διὰ τοῦ Παμείρου μετεβαίνον εἰς Ἰνδικήν. Οἱ ἄραβες σοφοί, οἵτινες διέδεχον κατὰ τὸν μεταίωνα τὴν κεντρικὴν καὶ τὴν ἐνδοτέραν Ἀσίαν, οὐδέποτε

διήλθον τὸν Παμείρον. Τοῦτον διήλθε πάλιν τὸ πρῶτον ὁ διάσημος Μάρκο Πόλος, μετὰ 340 δ' ἄλλα ἔτη τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐτρέπη ὡς δευτέρος εὐρωπαϊκὸς περιηγητής, ὁ πατήρ Βενεδίκτος Γκοές. Κατόπιν ἐπῆλθε πάλιν ἀνακοπή τις μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων. Τανῦν ὅμως ἡ ἐρημὸς στέπη διηρουνθήθη κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ἐν μέρει ὑπὸ ἀγγλων καὶ ἐν μέρει ὑπὸ Ῥώσων περιηγητῶν.

Οἱ Ῥῶσοι εἰσῆλθον ἤδη εἰς τὸν Παμείρον ἀπὸ τοῦ 1876 μετὰ προθέσεως κατακτήσεως ὑπὸ τὸν Σκοβελέφ. Τότε ὅμως ὁ «λευκὸς στρατηγός», ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ ἀπρακτός. Ἐν τούτοις ἔκτοτε αἱ νίκαι παρηκολούθησαν τοὺς Ῥώσους ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ· τοῦτο συνέβη ἐν Γκιόκ-τεπέ, τοῦτο καὶ ἐν Μέρβ. Ταῦτόν δὲ συμβήσεται καὶ διὰ τὸν Παμείρον.

Ο ΡΟΥΣΩ ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ.

Ἐπὶ τοῖς πρὸ τίνος χρόνου ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλαχοῦ διαδραματισθεῖσιν, εὐκαιρὸν ἵγούμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ἐν μεταφράσει τὰς περὶ μονομαχίας κρίσεις ἀνδρός, μέγα ἔχοντος κύρος ἐν ζητήματι τοῦ εἶδους τούτου, τοῦ διατήμου Ρουσώ, καὶ νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως ἡ γνώμη αὐτοῦ συντελέσῃ ἵνα σχηματισθῇ παρὰ πᾶσιν ἢ πρέπουσα ἰδέα περὶ τοῦ ἀλλοκότου τούτου θήμιου, ὅπερ ἀποτελεῖ κηλὶδα τῷ συγγρόνῳ πολιτισμῷ καὶ ἀφορῇως ἀντίκειται πρὸς τὴν ἡμερότητα τῶν ἱθῶν τοῦ ἡμετέρου αἵματος.

«Μὴ συγχέης, λέγει ὁ ἔσχατος συγγραφεύς, τὸ ἱερὸν τῆς τιμῆς ἡννομα μετὰ τῆς ἀγρίας ἐκείνης προλήψεως, ἥτις τίθησιν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς μαχαίρας πάσας τὰς ἀρετάς, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐστὶν ἱκανὴ ἄλλο ἢ εἰς τὸ παρασκευάζειν γενναίους κακούργους. Δεδοσθῶ ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς συμπλήρωμα τῆς χρηστότητος· ἔταν ὅμως ἡ χρηστότης βασιλεύῃ, τὸ συμπλήρωμα αὐτῆς δὲν εἶνε περιττόν·

» Ἀλλ' εἰς τί συνίσταται ἡ δεινὴ αὕτη προλήψις; Εἰς τὴν παραδοξοτάτην καὶ βαρβαρωτάτην γνώμην, ἥτις ἐπῆλθε ποτε εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν· ὅτι δηλαδὴ πάντα τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῆς γενναιότητος, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι πλέον πονηρός, ἀπατεῶν, συκοφάντης, ἀλλ' εἶναι εὐγενής, φιλόανθρωπος, πεπολιτισμένος, ὅταν γινώσκῃ νὰ μάχεται· ὅτι τὸ ψεῦδος μεταβάλλεται εἰς ἀλήθειαν, ἡ κλοπὴ ἀποβαίνει δικαία, ὁ ὁλοσ ἐντιμος, ἡ ἀπιστία ἐπαινετή, ὅταν δύναται τις νὰ ὑποστηρίξῃ πάντα ταῦτα διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς μαχαίρας· ὅτι ἡ ὕβρις ἐκτίεται πάντοτε καλῶς διὰ μιᾶς ξιφοβολῆς, καὶ ὅτι ποτὲ δὲν ἔχει τις ἄδικον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἴναι ἱκανὸς νὰ φονεῖσῃ τοὺς ἄλλους. Ομοιωθῶ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἕτερον εἶδος ἀγῶνος, ἐν ᾧ ἡ εὐγένεια συναναμίνυται τῇ σκληρότητι, ὁ δὲ θάνατος, ἂν ἐπέλθῃ, εἶναι τυχαῖον τοῦτο ὅ ἐστι τὸ μέγιστον αἵματος διαμχεσθαι. Μέγιστος θάνατος! ὦ θεε! Καὶ τί θὰ τὸ κάμῃς, θηρίον, τὸ αἷμα τοῦτο; Μήπως θέλεις νὰ τὸ πῆγῃ;

» Ὅα εἶπη τις ὅτι ἡ μονομαχία ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι τις γενναῖος, καὶ ὅτι τοῦτο ἀρκεῖ ὅπως ἐξαλείψῃ τὸ αἷσχος ἢ τὴν μομφὴν πάσης ἀλλης κακίας. Ἐρωτῶ· ποῖα τιμὴ δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ τοιαύτην γνώμην καὶ τίς λόγος δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτήν; Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, ἐὰν κατηγορεῖσθαι ἐπὶ φόνῳ, θὰ διέπραττες καὶ δευτέρου, ὅπως ἀποδείξῃς ὅτι εἶσαι ἄθως. Οὕτω δὲ ἡ ἀρετὴ, ἡ κακία, ἡ τιμὴ, ἡ ἀτιμία, ἡ ἀλήθεια, τὸ ψεῦδος, τὸ πᾶν θὰ ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ἐκδίκσεως τοῦ ἀγῶνος· αἰθουσα ὕπλων θὰ ἦτο ἡ μόνη ἔδρα πάσης δικαιοσύνης· οὐδὲν ἄλλο δίκαιον θὰ ὑπῆρχε πλὴν τῆς ἰσχύος· οὐδεὶς λόγος ἄλλος παρὰ τὸν τοῦ φόνου· ἡ μόνη ἱκανοποίησις τοῦ ὕβρισθέντος θὰ ἦτο ὁ φόνος αὐτοῦ· πᾶσα δὲ ἀδικία θὰ ἀπεπλύετο πάντοτε καλῶς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὕβριστοῦ ἢ τοῦ ἐξυβρισθέντος. Εἰπέ μοι, ἐὰν οἱ λύκαι ἰδύναντο νὰ κλέπτωνται, θὰ εἶχον ἄλλας ἀρχάς;

» Ὅτε ἡ γῆ κατφεύγῃ ἀπὸ τῶν ἡρώων, ἡ κοῦρη παρὰ πρᾶκλῃσις εἰς μονομαχίαν; Οἱ γενναῖοτατοι τῶν ἀνθρώπων οὐδέποτε ἐσκέφθησαν νὰ ἐκδικήσωσι διὰ μονομαχίας προσωπικὰς ὕβρεις. Ὅτε ὁ Καζάρφ προὔκαλετὲ τὸν Κάτωνα, οὔτε τὸν Καίσαρα ὁ Πομπήγιος πορὰ πάσας

τάς ἀμοιβαίαις ὑβρεῖς. Ὁ δὲ ὑπατος τῶν στρατηγῶν τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐθεώρητεν ὑβριν τὴν διὰ ῥάθους ἀπειλήν.

« Ἄλλοι καιροί, ἄλλα ἔθνη. Γινώσκω τοῦτο. Ἀλλ' ἔρ' γε πάντα τὰ ἔθνη εἶναι χρηστά; Καὶ μὴ τοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξετάσῃ τις ἂν τὰ ἔθνη ἐποχῇ; τινὲς εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἀπαιτεῖ ἡ ὑγιὲς τιμὴ; Οὐχί; ἡ τιμὴ εἶναι ἀμεταβλήτος; δὲν ἐξαρθᾶται οὔτε ἐκ τῶν καιρῶν, οὔτε ἐκ τῶν τόπων, οὔτε ἐκ τῶν προλήψεων; δὲν δύνάται οὔτε νὰ παρκαμῆται, οὔτε νὰ ἀναγεννηθῇ; ἔχει τὴν αἰωνίαν αὐτῆς πηγὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δικαίου ἀνθρώπου καὶ ἐν τῷ ἀλλοιωτῷ κανόνι τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ἀπὸ οἱ μάλιστα περρωτισμένοι, οἱ γενναϊότατοι καὶ ἐναρτωτάτοι λαοὶ δὲν ἐγνώρισαν τὴν μονομαχίαν, λέγω ὅτι αὕτη δὲν εἶναι θεῖμος ἔντιμος, ἀλλὰ συρμὸς; βρόχος, ἄξιος τῆς ἀγρίας αὐτοῦ καταγωγῆς. Ὑπολείπεται νὰ μάθωμεν, ἔάν, προκειμένης τῆς ἰδίας ζωῆς ἡ νῆς τοῦ πλησίον, ὁ τίμιος ἄνθρωπος ὀφείλῃ νὰ ἀκολουθῇ τὸν συρμόν; καὶ ἔάν ὁ περιφρονῶν τὸν συρμόν τοῦτον δὲν εἶναι πραγματικῶς γενναϊότερος ἢ ὁ ἀκολουθῶν αὐτόν. Τί θὰ ἔπραττε, κατὰ τὴν γνώμην σου, ὁ θέλων νὰ ἀκολούθῃ τὸν συρμόν; ἐκεῖ ὅπου ἐπικρατεῖ συνθήκη ἐναντία; Ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Νεαπόλει θὰ ἐκαιροφυλάττει τὸν ἐχθρόν του ἐν τινὶ γωνίᾳ καὶ διερχόμενον θὰ ἐπληττεν αὐτὸν αἰφνιδίως διὰ τοῦ ἐγχειριδίου. Τοῦτο θεωρεῖται ἐκεῖ γενναϊότης; ἡ δὲ τιμὴ δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ φονεύηται τις ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ φονεύῃ αὐτόν.

« Σύνελθε καὶ σκέψου: ἔάν σοι ἐπιτρέπηται νὰ προσβάλλῃς ἐκ ἐκ προμελέτης τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον, καὶ νὰ ἐκθέτῃς τὴν σὴν πρὸς ἐκπλήρωσιν βαρβάρου καὶ κινδυνώδους συνηθείας, οὐδεμίαν ἐχούσης λογικὴν βᾶσιν, καὶ ἔάν ἡ θλιθεὶς ἀνάμνησις τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος δύναται ποτε νὰ παύσῃ ζητοῦσα ἐκδίκησιν εἰς τὰ βῆθη τῆς καρδίας τοῦ χύσαντος αὐτό. Γινώσκεις ἔγκλημα ἴσον τῇ ἐκούσῃ ἀνθρωποκτονίᾳ. Καὶ ἔάν βᾶσις πάσης ἀρετῆς ἦναι ἡ φιλανθρωπία, ὅποιαν ἰδέαν δέον νὰ ἔχωμεν περὶ τοῦ ἀιμομολύου καὶ ἐφαρμένου ἀνθρώπου, ὅστις τολμᾷ νὰ προσβάλλῃ αὐτὸν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ὁμοίου του;

« Δὲν ἠξέειρω κατὰ τί δύναται νὰ ἐπαίνεθῇ ὁ ἀψήφω τὸν θάνατον, ὅπως διαπράξῃ ἔγκλημα. Κἂν ἔτι ἦν ἀληθὲς ὅτι φεύγων τις τὴν μονομαχίαν καθίσταται ἄξιος περιφρονήσεως, (παρὰ τίνων δέ; παρὰ τῶν ὀκνηρῶν καὶ ἀέρων, παρὰ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουσι νὰ διασκεδάξωσι διὰ τῶν δυστυχιῶν ἄλλων ἰδοὺ ἀληθῶς ἀποχρῶν λόγους ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀλλήλοισιν!), ποία περιφρονήσις εἶναι μᾶλλον ἐπιφθόρος, ἡ τῶν ἄλλων διότι ποιοῦμεν τὸ καλόν, ἡ ἡ ἱμῶν αὐτῶν, ποιοῦντων τὸ κακόν; Πίστευσόν μοι, ὁ σεβόμενος καὶ ἐκτιμῶν ἀληθῶς ἑαυτόν, ὀλίγον προσέχει εἰς τὴν ἀδικον περιφρονήσιν τῶν ἄλλων, διότι ἡ χρηστότης καὶ ἡ τιμιότης δὲν ἐξαρθνύνται ἐκ τῆς γνώμης τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, καὶ ἂν πάντες ἐπεκρότουν τὴν νομιζομένην γενναϊότητά σου, δὲν θὰ ἦτο αὕτη διὰ τοῦτο ἡττον αἰσχρά. Δὲν εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι, ἀπέχων τις τῆς μονομαχίας διὰ τὴν ἀρετὴν, καθίσταται περιφρονητός. Ὁ δίκαιος, τοῦ ὁποίου ὁλόκληρος ὁ βίος ὑπῆρξεν ἀκηλίδωτος καὶ ὅστις οὐδὲν ἔδωκε ποτε σημεῖον ἀνανδρίας, δὲν θὰ στέρξῃ νὰ μολύνῃ τὰς χεῖράς του δι' αἵματος ἀνθρωπίνου, χωρὶς νὰ ἐλλοιωθῇ διὰ τοῦτο ἡ τιμὴ καὶ ἡ ὑπόληψις του. Πρόθυμος πάντοτε νὰ παρέλθῃ ἐκδουλεύσας εἰς τὴν πατρίδα, νὰ προστατῇ τὸν αὐτόν νὰ ἐκπληροῖ τὰ δυσκολώτερα καθήκοντα, νὰ ὑπερασπίζῃ μετὰ κινδύνου τῆς ζωῆς του ἐν πάσῃ περιστάσει δικαίαν καὶ ἐντίμην, πᾶν ὅ,τι εἶναι αὐτῷ ἀγαπητόν, ἔχει ἐν τοῖς τρόποις τὴν ἀκλόνητον ἐκείνην σταθερότητα, ἥτις ὑποτίθεται πάντοτε γενναϊότητα ἀληθῇ. Ἐχων τὴν συνείδησιν καθαρὰν, βαίνει, τὴν ὁρὴν ἐπηρμένην ἔχων, οὔτε ζητεῖ, οὔτε φέγγει τὸν ἐχθρόν. Πᾶς τις βλέπει ὅτι δὲν φοβεῖται τόσον τὸν θάνατον, ὅσον τὸ ἔγκλημα. Κἂν δὲ ποταπαὶ προλήψεις ἐγερωθῶσι πρὸς στιγμὴν κατ' αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ἡμέραι τοῦ ἐντίμου βίου αὐτοῦ ἀπωθοῦσι πᾶσαν μομφήν, καὶ εἰς τὸν ζῶντα τοσοῦτον ταχτικὸν καὶ συνεπῆ πάντες κρίνουσι περὶ μιᾶς πράξεως ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων;

« Ἡξεύρεις τί εἶναι τὸ καθιστῶν τὴν μετριοπάθειαν ταύτην δύσκολον εἰς τοὺς ἀνθρώπους; Εἶναι ἡ δυσκολία τοῦ διατηρῆσαι αὐτὴν πρεπόντως ἢ ἀνίκητῃ τοῦ μὴ διαπράξαι εἰς τὸ μέλλον ἐπιφθογόν τινα πράξιν. Διότι, ἔάν ὁ φόβος τῆς ἀμαρτίας μὴ συγκαταστή τινὰ ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιστάσει, πῶς θὰ πιστεύσῃ τις ὅτι συνεκράτησεν αὐτὸν ἐν τῇ πρώτῃ. ἐν ᾗ δύναται τις νὰ υποθέσῃ ἄλλον λόγον φυσικώτε-

ρον; Πάντες ἐννοοῦσιν εὐχερῶς ὅτι ἡ ἀποφυγὴ τῆς μονομαχίας δὲν προέρεται ἐξ ἀρετῆς, ἀλλ' ἐκ δειλίας, καὶ εὐλόγως καταγελοῦσι λεπτότητα συνειδήσεως, ἥτις ἀναφαίνεται μόνον ἐν τῷ κινδύνῳ. Δὲν ἔτυχε νὰ παρατηρήσῃς ὅτι οἱ φιλόποιοι ἄνθρωποι, οἱ μετὰ τῆς εὐκολίας προκαλοῦντες τοὺς ἄλλους, εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κακίστοι ἀνθρώποι; οἱ ὅποιοι, φοβούμενοι μὴ ἡ πρὸς αὐτοὺς περιφρόνησις τῶν ἄλλων καταστή φανερά, προσπαθοῦσι νὰ καλύψωσι διὰ λόγων τιμῆς τὴν ἀτιμίαν ὁλοκληρίου τοῦ βίου αὐτῶν; εἶναι οἱ τιοῦτοι ἄξιοι μιμήσεως;

« Ἄγε πάντας τούτους νὰ ἀλληλομαχῶσιν. Οὐδὲν ὑπάρχει ἡττον ἔντιμον τῆς τιμῆς ταύτης, περὶ ἧς τοσοῦτον ποιοῦσι πάταγον. Ἡ μονομαχία δὲν εἶναι, ἀλλ' ἡ συρμὸς παράλογος, παραποίησης τῆς ἀρετῆς, καλυπτομένη ὑπὸ τῶν μεγαλειτέρων ἐγκλημάτων. Ἡ τιμὴ τοῦ ἔχοντος εὐγενεῖς ιδέας δὲν εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἄλλων; εἶναι ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ γνώμῃ τοῦ πληθους. Δὲν προστάτεται δὲ οὔτε διὰ τῆς μαχαίρας, οὔτε διὰ τῆς ἀσπίδος, ἀλλὰ διὰ βίου ἀκεραίου καὶ ἀμέμπτου; ὁ ἄγων δὲ οὗτος ἀπαιτεῖ ἀναμφιβόλως γενναϊότητα καὶ θάρος οὐχ ἡττον τοῦ ἐτέρου. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ γενναῖος περιφρονεῖ τὴν μονομαχίαν, καὶ ὁ τίμιος βδελύσσεται αὐτήν.

« Θεωρῶ τὴν μονομαχίαν ὡς τὸν ἔσχατον τῆς ἀποκτηνώσεως βαθμόν, εἰς ὃν δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ἀνθρωπότης, ἐκεῖνον δέ, ὅστις φαίδρὸς πορεύεται εἰς μονομαχίαν, ὡς θηρίον ἀγωνιζόμενον νὰ κατασπαράξῃ ἑτέρον; καὶ ἔάν μὲν εἰσέτι ἐν τῇ ψυχῇ τῶν μονομαχοῦντων αἰσθημὰ τι τῆς φύσεως, θεωρῶ τὸν ἡττημένον ὀλιγώτερον ἄξιον οἴκτου ἢ τὸν νικητὴν.»

ΘΩΜΑΣ ΚΟΥΚ.

(βιογραφία).

Γινώσκουσι πάντες τὸν διοργανωτὴν τῆς παγκοσμίου ὑπηρεσίας διὰ ταξιδιῶν ἐν πᾶσι τοῖς κράτεσι τοῦ κόσμου τὸν Θωμᾶν Κούκ, ὅστις καὶ συνέστησε τὰ ἀπανταχοῦ εὐρισκόμενα ὁμώνυμα πρακτορεῖα. Ὁ δραστήριος οὗτος ἀνὴρ, ὅστις μόνος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τύχην ἐδημιούργησεν ἀπέθανεν ἐσχάτως (6/18 ἰουλίου) ἐν τῇ κατωικίᾳ αὐτοῦ ἐν Θόρν-κροφτ τῆς Στοκχολμίας τοῦ Λάϊτσεστερ. Ἦν ἐν τῷ βίῳ ἐπιτυχία αὐτοῦ ὠφέλιμο καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἀτρόμητον αὐτοῦ γενναϊότητα καὶ ἐνεργητικότητα, ὑπὸ περιστάσεις λίαν ἀποθαρρυντικὰς. Γεννηθεὶς τῇ 10/22 νοεμβρίου τοῦ 1808 ἐν Μελθούρνω τῆς Δερβυσάιρ ἐξ ἀφανῶν γονέων ἐπάλασε κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ βίου ἐτη ἐρρωμένεστατα χάριν πορισμοῦ ἀπλῶς τῶν πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἀναγκαίων. Τετραετίης ἤδη ἦτο ὅτε ἀπέθανεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐν ἡλικίᾳ δέκα μόνον ἐτῶν ἤρξατο κερδίζων τὸν ἄρτον δι' ὑπηρεσίας ἐν κήπῳ χωρίου ἐπ' ἀμοιβῇ μιᾶς πέννας, ἥτοι 20 παραδόντων καθ' ἡμέραν. Τῷ 1832, νυμφευθεὶς τὴν δεσποινίδα Μαίησον, θυγατέρα ἀγρότου τῆς Ρουτλάνδης, μετώκησεν εἰς Μάρκετ Χαρμπορόου, ὅπου, πρὸς τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ Βαπτιστικῇ Ἐταιρείᾳ διεξῆγε καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ τορνευτοῦ. Τῷ 1836 ἐγκρατέστατος γενόμενος, ἀπέβη ἔνθερος τῆς ἐγκρατείας μεταρρυθμιστῆς καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου. Βραδύτερον ἤρξατο τῆς δημοσιεύσεως μηνιαίου περιοδικοῦ τοῦ Ἀγγελοφόρου τῆς Ἐγκρατείας, οὗτινος ἦτο καὶ ἐκδότης. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἐπηκολούθησεν ἕτερον, ἡ Ἀποθήκη ἐγκρατείας τῶν παιδῶν, τῷ 1840. Τῷ 1841 μεταβαίνων ἀπὸ Μάρκετ Χαρμπορόου εἰς Λάϊτσεστερ ἔνα μετὰσχῃ συνελεύσεώς τινος περὶ ἐγκρατείας, ἀνέγνω ἐν ἐφημερίδῃ ἐκθεσιν τῆς εἰς χρῆσιν παραδόσεως τμήματος τοῦ σιδηροδρόμου κομητιῶν τινων (Midland Counties) καὶ συνέλαβε τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ νέον (τὸ διὰ σιδηροδρόμου δηλ.) μέσον πρὸς ταξιδίον ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ περὶ ἐγκρατείας κινήματος. Ἄν, ἐσκέφθῃ ὁ Κούκ, ἠδύνατο νὰ καταπεισθῇ ἡ σιδηροδρομικὴ ἐταιρεία νὰ θέσῃ εἰς κυκλοφορίαν ἰδιαιτέραν ἀμαξοστοιχίαν ἐκ Λάϊτσεστερ, πολλὰ πρόσωπα ἠδύνατο ν' ἀποτραπῶσι τῶν παρεκτροπῶν